

Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΛΑΘΟΥΣ

Πριν από 2.000 χρόνια, ο Κικέρων είχε πει: «Το λάθος είναι στη φύση του ανθρώπου» και όπως καθημερινά αποδεικνύεται, είχε απόλυτο δίκιο. Ακόμα κι αυτά τα λάθη που καταλήγουν σε ατύχημα, δεν συμβαίνουν γιατί κάποιος επιθυμεί να σκοτωθεί ή να σκοτώσει και άλλους. Κάτι τέτοιο είναι στο πεδίο έρευνας των ειδικών ψυχολόγων και ψυχιάτρων, που ασχολούνται με αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές και προσωπικότητες.

Ο Κικέρων επίσης είχε προσθέσει: «Μόνο ανόητοι συνεχίζουν στο λάθος». Αυτό όμως δεν είναι απόλυτα ακριβές. Παρόλο που τα επαναλαμβανόμενα λάθη λόγω αδιαφορίας, μπορεί να θεωρηθούν ως ανόητη ενέργεια, αυτά δεν είναι τα μόνα που μπορεί να συμβούν. Ακόμα και αν κάποιος αντιδρά με απόλυτα φυσιολογικό και σωστό τρόπο, μπορεί να υποπέσει σε λάθη, όταν χρησιμοποιεί εξοπλισμό ή εγχειρίδιο, που έχει σχεδιαστεί μη λαμβάνοντας υπόψη τις ανθρώπινες δυνατότητες και περιορισμούς.

Πολύ συχνά στο παρελθόν, όταν η διερεύνηση ενός ατυχήματος διαπίστωνε ότι, ο χειριστής είχε εμπλοκή στις αιτίες του ατυχήματος, η περαιτέρω έρευνα για την εξακρίβωση των πραγματικών αιτιών σταματούσε οριστικά και χρησιμοποιούταν ο όρος «Σφάλμα χειριστή». Αυτό έβαζε τέλος στη διερεύνηση του ατυχήματος και ξεκινούσε η διαδικασία επιβολής ποινών στους εμπλεκόμενους. Όμως, **ένα ατύχημα είναι ένα υπερβολικά σοβαρό γεγονός**, για να το αντιμετωπίσουμε με αυτόν τον τρόπο.

Αν δεν μπορούμε να διδαχθούμε κάτι από αυτό, τότε δυστυχώς είμαστε κα καταδικασμένοι να το επαναλάβουμε στο μέλλον.

Για να αποτρέψουμε τα ίδια ατυχήματα να συμβούν ξανά, πρέπει να αποβάλλουμε τη νοοτροπία της επιβολής ποινών και να εστιάσουμε στη φύση του ανθρώπινου λάθους και στο τι πρέπει να γίνει για να βελτιωθεί μία τέτοια συμπεριφορά.

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι, ο άνθρωπος από τη φύση του κάνει λάθη, ώστε πολλές φορές, απλά αναμένουμε αυτά να συμβούν. Από την πλευρά έρευνας του ανθρώπινου παράγοντα, δεν νοείται εργασία απαλλαγμένη από λάθη. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, την ύπαρξη πολλών και διαφορετικών μορφών λαθών, τα οποία προέρχονται από διάφορες αιτίες, όπως:

- Οι Φυσιολογικοί Ανθρώπινοι περιορισμοί.
- Οι Πολύπλοκοι Ψυχολογικοί Παράγοντες.
- Το Άγχος.
- Η Κούραση.
- Η Υπέρβαση Ανθρώπινων Ορίων.
- Η Ανεπαρκής ή Εσφαλμένη Εκπαίδευση.

Από την ανάλυση των παραπάνω αιτιών, καταλήγουμε στην κατάρτιση προληπτικών μέτρων -όπως ο σχεδιασμός συστημάτων που μπορούν να μειώσουν την πιθανότητα εμφάνισης ορισμένων τύπων λαθών. Ανεξάρτητα όμως από τα προληπτικά μέτρα που θα πάρουμε, λάθη θα συμβούν. **Αν στους υπολογισμούς μας βασιστούμε στο ότι, μπορούμε να επιτύχουμε αλάθητη ανθρώπινη εργασία, τότε σίγουρα θα αποτύχουμε.**

Για τα λάθη που δεν μπορούμε να αποφύγουμε, θα πρέπει τουλάχιστον να πάρουμε τέτοια μέτρα, ώστε να ελαττώσουμε τις συνέπειές τους.

Για να μειώσουμε τις επιπτώσεις των ανθρώπινων λαθών, πρέπει εκτός από τις αιτίες, να λάβουμε υπόψη και τις τρεις βασικές αρχές τους:

1^η: Το ίδιο λάθος μπορεί να προκληθεί από τελείως διαφορετικές κάθε φορά αιτίες.

2^η: Ο οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει λάθη και θα κάνει, άσχετα με το επίπεδο εμπειρίας και γνώσης της εργασίας ή τον επαγγελματισμό του.

3^η: Μπορεί να συμβούν τα ίδια λάθη -με διαφορετικές όμως συνθήκες και να επιφέρουν κάθε φορά διαφορετικού μεγέθους επιπτώσεις.

Για παράδειγμα, μέσα στο σπίτι, το να βάλεις αλάτι αντί για ζάχαρη στον καφέ, το πιθανότερο είναι ότι θα προκαλέσει μία γκριμάτσα ή γέλιο, αν αυτός που θα το δοκιμάσει έχει την αίσθηση του χιούμορ.

Ουσιαστικά, αν το ίδιο λάθος μεταφερθεί στο αεροπορικό περιβάλλον και στη δεξαμενή καυσίμου ενός εμβολοφόρου αεροσκάφους τοποθετηθεί κηροζίνη αντί για βενζίνη, τότε ο καγχασμός θα είναι τόσο μεγάλος, που αυτός που το έκανε θα είναι πάντα δακτυλοδεικτούμενος μέσα στο Α/Δ.

Συμπερασματικά, καταλήγουμε ότι, αφού είναι φυσιολογικό για τον άνθρωπο να υποπίπτει σε λάθη μικρά ή μεγάλα, σημασία έχει αρχικά η πρόληψή τους και εν συνεχεία -αφού αυτά εκδηλωθούν, η σωστή διαχείρισή τους, με απώτερο σκοπό τη βελτιστοποίηση της ανθρώπινης επίδοσης και απόδοσης, στη θεμελιώδη για την αεροπορική τέχνη αρχή της Ασφάλειας των Πτήσεων και του Εδάφους.

Σύνταξη - Επιμέλεια: 3ο ΤΕΑΣ/ΓΑΠΕ